

Geloof in het koloniale Suriname

Ligging Suriname :
Tussen 2°-4° Noorderbreedte
Tussen 54°-58° Westerlengte

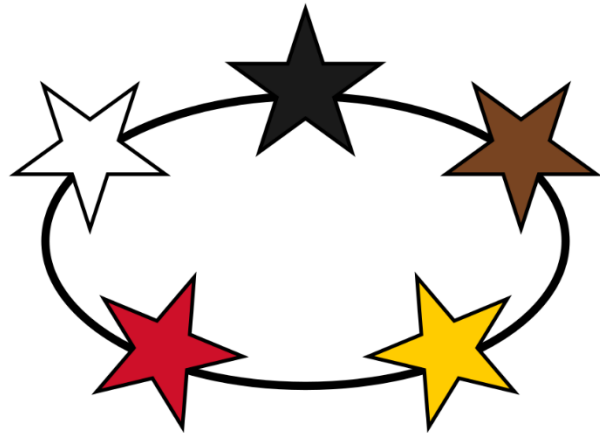
Migratie naar en van Suriname

- In **1667** veroverde Nederland Suriname op de Engelsen. Voor het werk op de plantages (suiker, koffie, cacao en katoen) werden ***tot slaaf gemaakten*** uit Afrika gehaald.
- Na de afschaffing van de slavernij in 1863 werd het arbeidstekort opgevuld door ***contractarbeiders*** uit Java, China en India.
- Tot **1975** was Suriname een Nederlands gebiedsdeel. Al eeuwen werd er op en neer gereisd tussen Suriname en het Nederlandse moederland. Vooral door plantage-eigenaren, ambtenaren en hun familieleden.
- In de 20ste eeuw kwamen veel Surinamers naar Nederland om te studeren, maar vanaf de jaren twintig ook om te werken, bijvoorbeeld als muzikant of later verpleegster. De grootste groep echter vestigde zich rond de onafhankelijkheid in 1975.
- De grootste bevolkingsgroepen zijn Creolen (afstammelingen van Afrikaanse tot slaaf gemaakten) en Hindoestanen (afstammelingen van Indiase contractarbeiders).

Wapen van Suriname

- Het **zeilschip** symboliseert het verleden, de palm symboliseert de toekomst en de ster symboliseert de welvaart.
- De **sterpunten** symboliseren de **vijf continenten** waar de inwoners van Suriname vandaan zijn gekomen: Afrika, Amerika, Azië, Europa en Oceanië.
- Het **devies** is latijn en betekent 'gerechtigheid, vroomheid, vertrouwen'.
- De **schilddragers** symboliseren inheemsen als oorspronkelijke bewoners van het gebied

Vlag van Suriname van
1959 tot 1975

In **1958** kreeg Lou Lichtveld van premier Severinus Desiré Emanuels de opdracht een vlag te ontwerpen. Het eerste ontwerp werd in de Staten van Suriname afgekeurd omdat er nauwelijks verschil was met de Nederlandse vlag. Hierop kreeg minister V.M. de Miranda van Openbare Werken en Verkeer het verzoek met een nieuw voorstel te komen. Het idee was de verschillende bevolkingsgroepen te vertegenwoordigen met de kleuren **zwart** (Afrikanen), **bruin** (Hindoestanen), **geel** (Javanen en Chinezen), **rood** (inheemsen) en **wit** (Europeanen). Uiteindelijk was het **Noni Lichtveld**, de dochter van Lou Lichtveld, die met het idee kwam om vijf sterren met deze kleuren te gebruiken en deze **met een ellips te verbinden**. Er werd gekozen voor een **witte achtergrond** die symbool moest staan voor de **vrede** waarin de bevolkingsgroepen samenleven.

Vlag van Suriname van
1975 tot heden

De vlag bestaat uit vijf horizontale strepen en in het centrum van de vlag bevindt zich een vijfbenige ster. Het middelpunt van de omschreven cirkel van de vijfpuntige ster ligt op de verticale middellijn van de vlag.

- Het **rood** symboliseert de vooruitgang en de strijd voor een beter bestaan;
- Het **wit** staat voor vrijheid en gerechtigheid (vrede)
- De kleur **groen** is symbool voor de vruchtbaarheid van het land.
- De **ster** symboliseert de hoop op een "gouden" toekomst oftewel, zoals scholieren wordt geleerd: eenheid.
- De **twee punten** staan **omlaag gericht**: 'met beide benen stevig op de grond'.

De meeste Surinamers hebben roots uit de verschillende “sterren”.

Veel voorkomende combinaties zijn bv de zwarte en gele, zwarte en bruine. Maar ook witte met zwarte en witte met bruine.

Dat maakt het Surinaamse volk tot een uniek volk, met veel potentie.

Bevolking Suriname naar godsdienst/geloofsovertuiging

	Bevolking (% verdeling)	
	Bevolking 2004	Bevolking 2012
Godsdienst		
Christendom	40.7	48.4
Hindoeïsme	19.9	22.3
Islam	13.5	13.9
Andere+Geen	10.2	12.3
Onbekend	15.7	3.2
Totaal	100.0	100.0

Tabel 7.3. Totale Bevolking naar geloofsovertuiging /godsdienst en etnische groep

Geloofs- overtuiging/ Godsdienst	Totaal	Etnische groep											
		Inheems/ Indiaan	Marron/ Bosl.creool	Creool	Afrosurinamer	Hindoestaan	Javaan	Chinees	Kaukasisch/ blank	Gemengd	Overige	Weet niet	Geen antwoord
Rooms Katholiek	117,261	11,356	27,626	34,566	1,343	3,151	3,621	1,072	580	30,864	2,733	190	159
Luthers	2,811	51	100	1,247	63	71	167	86	32	927	60	2	5
Volle Evangelie	60,530	2,955	21,746	10,379	410	4,720	7,117	133	147	11,761	1,032	76	54
E.B.G.	60,420	317	19,093	26,543	1,290	1,143	3,123	465	77	7,787	392	83	107
Hervormd	4,018	34	62	1,545	76	125	63	32	220	1,715	99	28	19
Overig Christen	17,280	3,822	3,538	2,889	145	1,635	1,464	320	99	2,838	510	11	9
Hindoe; Sanatan	97,311	59	28	82	44	93,830	527	103	15	2,343	207	22	51
Hindoe; Arya	16,661	11	44	25	11	15,852	113	9	14	507	38	0	37
Overig Hindoe	6,651	13	22	35	4	5,839	275	45	2	360	37	3	16
Islam; Soenniet	21,159	21	84	121	16	10,666	8,477	42	18	1,513	182	2	17
Islam; Ahmadyah	14,161	34	14	75	14	4,961	7,862	21	6	1,104	60	4	6
Overig Islam	39,733	83	126	156	15	3,107	33,194	49	8	2,854	101	2	38
Jehova's Getuigen	6,622	466	2,227	1,423	56	603	282	47	25	1,385	91	9	8
Javanisme	4,460	12	19	23	0	41	4,132	8	0	218	6	1	0
Jodendom	181	0	5	17	2	0	8	3	30	90	22	3	1
Winti	9,949	15	9,657	104	79	3	30	3	2	34	7	13	2
Andere godsdienst	4,630	101	1,413	472	91	449	574	972	15	452	82	4	5
Geen godsdienst	40,718	492	25,270	2,928	182	736	2,055	3,887	347	4,215	494	62	50
Weet niet	6,023	113	1,377	560	13	281	508	370	14	533	940	1,283	31
Geen antwoord	11,059	389	5,116	1,743	69	1,230	383	218	16	840	73	7	975
Totaal	541,638	20,344	117,567	84,933	3,923	148,443	73,975	7,885	1,667	72,340	7,166	1,805	1,590

Het Christendom in het koloniale Suriname

Christelijke kerkgenootschappen, gesticht in de Suriname vanaf de zeventiende eeuw, nadat het een Nederlandse kolonie werd.

In **1667** veroverde **Abraham Crijnsen** het grondgebied van Suriname op de Engelsen. In **1668** volgde de definitieve Nederlandse vestiging op basis van bepalingen van de vrede van Breda. Voor het werk op de plantages werden slaven aangevoerd uit Afrika.

Hervormde Kerk Suriname

De ***Hervormde Kerk*** werd in Suriname gesticht in **1668**. Op **1 mei 1668** kwam dominee ***Johan Basseliers*** in Suriname aan. Hij bevond zich aan boord van de vloot van ***Abraham Crijnsen*** die voor de tweede keer Suriname veroverde. Basseliers werd gesteund door gouverneur ***Van Sommelsdijk*** en mocht kerkdiensten houden op de bovenverdieping van het gebouw dat bestemd was voor de vergaderingen van de Raad van Politie. Dit gebouw stond op dezelfde plek als de huidige ***Centrumkerk*** op het Kerkplein.

De leden waren uitsluitend blanke kolonisten en vrijgekochte slaven. In **1701** werd de kerk gedeeltelijk en in **1886** volledig autonoom.

Hervormde Kerk

In **1747** wordt door de Hervormde gemeente de eerste volwassen slaaf gedoopt. Echter een Surinamisering van de Hervormde kerk is sindsdien niet of nauwelijks tot stand gebracht. Vanaf 1958 werden af en toe liederen in het Sranantongo gezongen, hoewel daar (nog steeds) gemeenteleden op tegen waren.

Dit kerkgenootschap is van oudsher sterk aan de koloniale staat gelieerd geweest, tot de onafhankelijkheid van Suriname in 1975.

Na de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 en de revolutie van Bouterse raakt de klad in de kerk. De laatste Nederlandse predikant, dr. A. van den Doel, vlucht kort na de Decembermoorden van 1982 naar Aruba. Veel kerkleden wijken uit naar Nederland. Door de hierop volgende devaluatie van de Surinaamse gulden is het voor Nederlandse predikanten, ook na het herstel van de democratie, niet meer te doen om in Suriname rond te komen van een overheidstraktement. Want Suriname kent nog steeds de 'zilveren koorde', een financiële band tussen kerk en overheid.

De Hervormde Kerk van Suriname telt in 2012 4.018 gelovigen, waarvoor meerdere kerkgebouwen ter beschikking staan.

Centrum Kerk aan het Kerkplein

De Hervormde gemeente beschikt thans over drie wijkkerken:

- de Centrumkerk aan het Kerkplein
- de Bethlehemkerk (deze wijkkerk bevindt zich in de Franchepanestraat en werkt samen met de Lutherse Kerk)
- Morgensterkerk (deze wijkkerk bevindt zich in Kwatta).

Centrum Kerk aan het Kerkplein

Evangelische Broedergemeente Suriname

De ***Evangelische Broedergemeente*** (Unitas Fratrum), waarvan de leden ook wel de ***Hernhutters of de Moravische Broeders*** worden genoemd, zijn een piëtistische opwekkingsbeweging daterend uit de eerste helft van de 18e eeuw.

De Evangelische Broedergemeente is wereldwijd in 30 landen actief en telt ongeveer één miljoen leden, waarvan de helft in Afrika.

De drijvende kracht achter de Evangelische Broedergemeente was ***Nikolaus Ludwig Graaf von Zinzendorf*** (1700-1760). Zinzendorf maakte als staatsman vele reizen door Europa en maakte van de gelegenheid gebruik het Evangelie van Jezus Christus uit te dragen.

De EBG is in **1722** door hem gesticht, toen hij voor enkele Europese vervolgde Moravische broeders op zijn landgoed Berthelsdorf (Saksen/Duitsland) het dorp ***Herrnhut*** bouwde. Hij stelde zijn beweging "unter des Herrn Hut" ("onder de hoede van de Heer") vanwaar ook de naam van deze beweging afkomstig is.

Evangelische Broedergemeente Suriname

Zinzendorf was wars van allerlei onenigheid over dogmatische geloofspunten en wilde terug naar een levend en oprecht geloof in de Heer Jezus Christus. Hij streefde ernaar een hechte eenheid onder de christenen die op zijn landgoed woonden te bewerkstelligen.

De eerste broeders van de ***Evangelische Broedergemeente*** kwamen al in **1735** aan in Suriname, maar mochten toen nog geen openbare diensten houden. Achtereenvolgens werd gewerkt onder de Indianen, de plantageslaven en na de vredesverdragen met de overheid ook onder de weggelopen slaven. Langzamerhand ontstonden in het binnenland kleine gemeenten.

Het zendingswerk in Paramaribo is pas begonnen in **1765**. Met de uitbreiding van het werk ging men onderscheid maken tussen '***kerkgemeenten***' (de zogenaamde Creolenkerk) onder leiding van het ***kerkbestuur***, en '***zendingsgemeenten***' (Bosland-, Javaanse-, Hindoestaanse- en Chinese zending) onder leiding van het ***zendingsbestuur***.

Evangelische Broedergemeente Suriname

Op **27 februari 1767** werd een missie gebouwd aan de **Steenbakkerijstraat** en op **31 mei 1778** werd op de plek waar nu de **Grote stadskerk** staat een kerk gesticht.

In **1827** werd besloten een volledig nieuwe kerk te bouwen. De eerste steen werd op **21 juli 1827** gelegd, en op **21 juli 1828** werd de kerk ingewijd.

Er is veel aandacht besteed aan onderwijs (veel eigen scholen en internaten) en medische zending (poliklinieken in het binnenland).

De gemeenschap in Suriname bestond voornamelijk uit slaven en vrijgemaakte slaven. Sinds **1963** vormt Suriname samen met de Nederlandse Antillen een zelfstandige Provincie van de Unitas Fratrum. De EBGs is lid van de Caribbean Conference of Churches (CCC).

Sinds **1997** is er een andere kerkelijke organisatie ingevoerd.

Het aantal leden is anno 2012 ongeveer 60.000.

Evangelische Broedergemeente Suriname

Volgens Surinaams recht golden ***slaven niet als personen***. Daarom konden zij geen rechtsgeldige verbintenissen en dus ook ***geen officieel erkend huwelijk*** aangaan. Dat had ingrijpende gevolgen: 'By verkoop, verplaatsing, verbanning, verhuring van slaven of slavinnen wordt er niet na gevraagd of daardoor een man van zyne vrouw en familie voor lange tyd of voor altyd gescheiden wordt', schrijft Van Calker op ***17 juli 1858*** aan gouverneur Ch.P. Schimpt (Archief E.B.G.S.). Een simpele zin die een dramatische situatie van generaties in alle scherpte bloot legt.

Het ontbreken van wettelijke erkenning weerhield de zendelingen van de Evangelische Broedergemeente er niet van de ***verbintenis tussen een slaaf en een slavine kerkelijk in te zegenen***. Deze inzegening in een openbare eredienst werd aan het eind van de 18e eeuw wegens slechte ervaringen met negerhuwelijken vervangen door een 'Privatsegen' (Stähelin III/1: 73). Na verloop van tijd kreeg deze verbintenis de naam 'verbond' of - op zijn Surinaams - 'verbontoe'.

De *Grote Stadskerk* is een kerk van *de Evangelische Broedergemeente Suriname (EBGS)* gelegen aan de Steenbakkerijstraat in Paramaribo, Suriname. De oudste delen van het gebouw dateren uit 1778.

Grote Stadskerk aan de Steenbakkerijstraat

Evangelisch Lutherse Kerk Suriname

Het ***Evangelisch Luthers kerkgenootschap*** werd in **1741** toegelaten tot Suriname om te voorzien in de geestelijke verzorging van de veelal ***verarmde Duitse landverhuizers*** die in die periode naar Suriname werden gehaald als ambachtslieden, hoveniers, mijnwerkers en soldaten. Veel van die blanke jongemannen stichtten gezinnen met vrije creoolse en indiaanse meisjes, waarvan de kinderen meestal luthers werden gedoopt. Daardoor stond de Lutherse kerk bekend als '***kleurlingenkerk***' en '***armeluiskerk***'. De slaven op de plantages werden door de vroege Lutherse kerk niet bereikt.

De Evangelisch Lutherse Kerk in Suriname (ELKS) is een Surinaams protestants-luthers kerkgenootschap en telt volgens de volkstelling van 2012 2.811 gelovigen.

De volgende kerken zijn bij de ELKS aangesloten:

- Maarten Lutherkerk, Paramaribo
- Bethlehemkerk, Zorg en Hoop, Paramaribo
- Gemeenschap van Hoop, Paramaribo
- Eben Haezerkerk, Verenigde Protestantse Gemeente, Nickerie

Lutherse kerk aan de Waterkant

Het bakstenen gebouw staat recht tegenover de Grote Markt en werd in **1834** geopend, nadat het oudere houten gebouw uit 1747 verwoest werd door de grote brand in 1821. De facade is gedeeltelijk gepleisterd en wit geverfd. Vooral de gebogen ramen doen denken aan de architectuur in Zuid Afrika.

De kerk is sinds 1979 aangesloten bij de Lutherse Wereldfederatie (Duits: Lutherischer Weltbund) met het hoofdkwartier in Genève in Zwitserland.[1]

Rooms-Katholieke Kerk

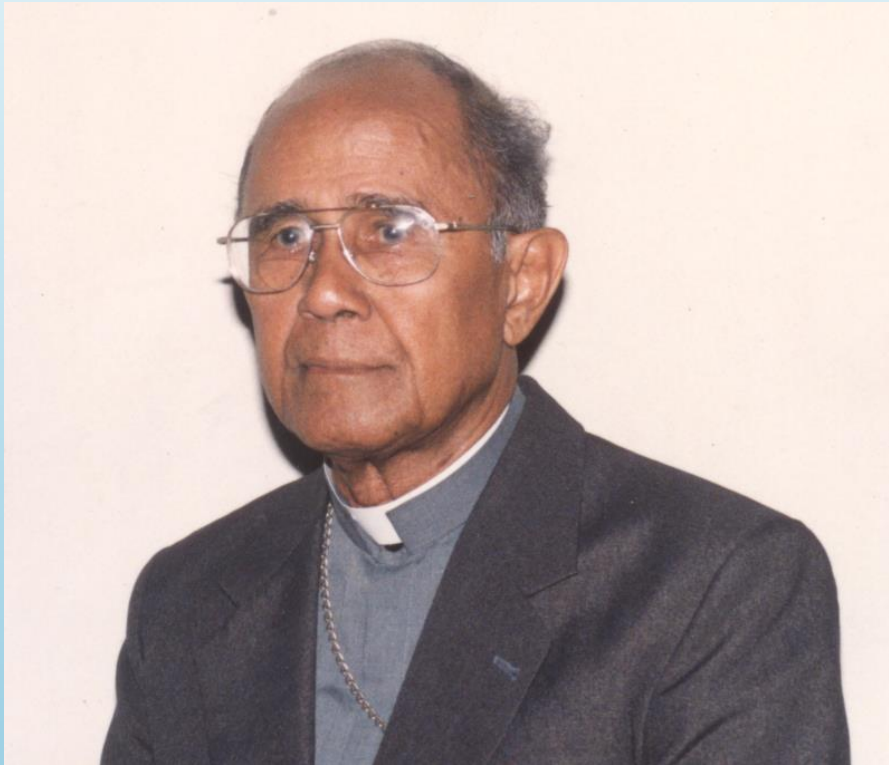
In **1785** kwam er toestemming van de koloniale overheid tot vestiging van de Rooms-Katholieke Kerk. Er was veel aandacht voor onderwijs en opvoeding met eigen scholen en internaten, alsook voor sociaal werk. De zorg voor het werk van kerk, school en diaconie berust bij paters, fraters en zusters. De missie werkt onder alle bevolkingsgroepen.

De meeste paters, fraters en zusters kwamen uit Tilburg. Pas in de twintigste eeuw kwam er een aantal Surinaamse priesters.

Het bisdom Paramaribo maakt deel uit van de kerkprovincie Port of Spain op Trinidad en Tobago.

Het aantal leden belooft anno 2012 ongeveer 117.000

Rooms-Katholieke Kerk

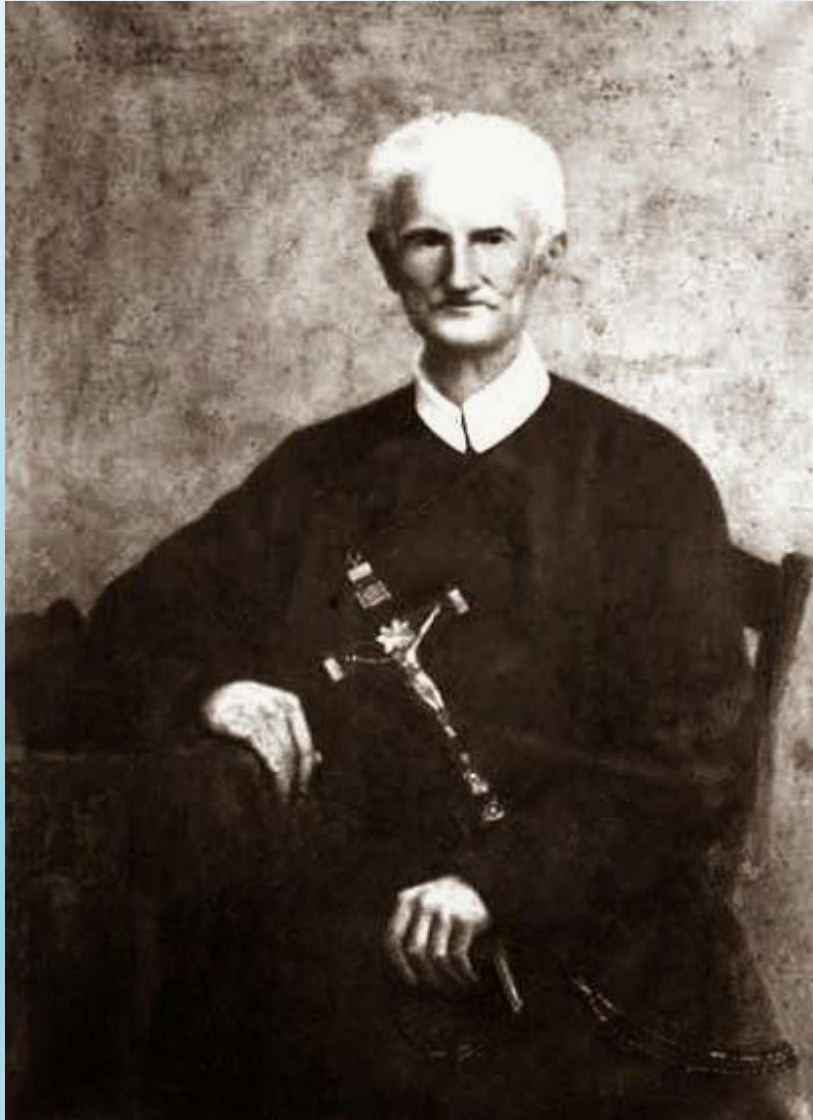

Op 30 augustus 1971 werd de op 28 februari 1933 in Paramaribo geboren **Aloysius Zichem** als de eerste Surinaamse bisschop benoemd. Zijn installatie vond plaats op 24 oktober 1971.

In 1955 trad hij in bij de redemptoristen en werd vijf jaar later priester gewijd.

Op 11 november 2015 werd Mgr. Karel Choennie benoemd tot bisschop van Paramaribo.

Rooms-Katholieke Kerk

Petrus Norbertus Donders, ook wel **Peerke Donders** (Tilburg (Nederland), 27 oktober 1809 – Batavia (Suriname), 14 januari 1887) was een geestelijke van de rooms-katholieke kerk die als missionaris werkzaam was in Suriname. Bekend als '**Apostel der Indianen en Melaatsen**' werd hij in 1982 zalig verklaard door paus Johannes Paulus II.

Op **5 juni 1841** werd hij vervroegd tot priester gewijd, in Oegstgeest, en vertrok in **1842** via Warmond als missionaris naar Suriname, waar hij kapelaan werd te Paramaribo. Donders diende onder vier achtereenvolgende bisschoppen van Paramaribo. In **1856** werd hij overgeplaatst naar de **missiepost Batavia**, een **leprakolonie** gevestigd op een voormalige plantage aan de Coppename. Op **24 juni 1867** legde Donders de kloostergeloften af en trad hij toe tot de congregatie van de redemptoristen. In de periode daarna maakte hij missiereizen naar de inheemsen in het binnenland, tot hij in **1882** werd teruggeroepen naar Paramaribo. Daarna werkte hij twee jaar vanuit Mary's Hope in het missiegebied Coronie. In **oktober 1885** werd Donders opnieuw op Batavia gestationeerd. Daar kreeg hij op 1 januari 1887 een nierontsteking waaraan hij op **14 januari 1887 overleed**. Donders werd 77 jaar en is aldaar begraven.

Deze kerk staat op de plaats van een voormalig Joods theater met de naam '*De Verreezene Phoenix*'. In **1826** werd dit oude theater omgebouwd tot kerk en ingewijd tot de *St. Petrus en Pauluskerk*. Wegens bouwvalligheid moest het gebouw in **1882** worden gesloten. De eerste steen werd gelegd op **30 januari 1883**. De nieuwe kerk werd over de bestaande kerk heen gebouwd. De oude werd tijdens de bouw gebruikt als steun en bouwsteiger en werd kort voor de inzegening van de nieuwe kerk afgebroken. De St. Petrus en Pauluskerk werd op **10 juli 1885** ingezegend. De bouw heeft geduurd tot en met **1887** en de neo-gotische houten spitsen op de torens, die circa 40 meter hoog zijn, werden pas omstreeks **1901** aangebracht

Sint-Petrus-en-Pauluskathedraal aan de Henk Arron straat

Na een grondige renovatie die van **1977 tot 1979** duurde, begon het gebouw na enige jaren toch nog over te hellen. In **1989** werd de kathedraal gesloten voor publiek. In het midden van de jaren negentig stelde het Vaticaan fondsen beschikbaar om het gebouw weer recht te zetten. In 2002 werd begonnen met het herstel. Hiervoor werd actie gevoerd door de stichting **Help Peerke Donders**. Uit het Europees Ontwikkelingsfonds werd circa **2,8 miljoen euro** beschikbaar gesteld. Hierdoor kon men met de daadwerkelijke restauratie beginnen die in **2007** van start ging. Daarnaast deed de **Stichting Jacques de Leeuw** een schenking voor het opknappen van het interieur, waaronder het graf van Petrus Donders. Op **13 en 14 november 2010** werd de kathedraal na meer dan 21 jaar heropend en opnieuw ingezegend.

Overige religieën in het koloniale Suriname

- In **1639** stond de Engelse regering ***Sefardische Joden*** uit Nederland, Portugal en Italië toe naar de regio te komen. Deze eerste groep vestigde zich in de oude hoofdstad Thorarica. Een verdere groep kwam in **1652**, onder de regering van Francis Willoughby. Zij vestigden zich in ***Jodensavanne***. Een derde groep kwam in **1664** uit Cayenne (in Frans-Guyana). De joodse gemeenschap telt anno 2012 118 leden.
- Met de komst van de contract arbeiders uit India en Indonesië na 1863 kwamen het ***Hindoeïsme*** en ***Islam*** naar Suriname

Stads Moskee naast de Neveh Shalom synagoge aan de Keizerstraatstraat

Arya de Waker Hindoe tempel aan de Johan Adolf Pengelstraat